

פרשת בְּשַׁלַּח

שמות יג 17 – יז 16

¹⁷ כַּאֲשֶׁר שָׁלַח פְּרַעֲהָ אֶת הָעָם, אֱלֹהִים לֹא הִנָּחָה אֶת הָעָם דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים אֲף עַל פִּי שְׁקִרְוֹבָה הִיא, כִּי אָמַר אֱלֹהִים: "פֶּן יִתְחַרֵּט הָעָם כַּאֲשֶׁר יֵרְאוּ מִלַּחְמָה, וַיִּשׁוּבוּ לְמִצְרַיִם". ¹⁸ לָכֵן הִפְנִה אֱלֹהִים אֶת הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר לְעֵבֶר יַם סוּף. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָלוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּמַעְרָךְ צָבָאִי*.
¹⁹ מֹשֶׁה לָקַח אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף אִתּוֹ, כִּי יוֹסֵף הִשְׁבִּיעַ בְּחִמּוֹהָ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר: "אֱלֹהִים לְבָטַח יִזְכְּרֵךְ אֶתְכֶם, וְאַז תֵּעָלוּ אֶת עֲצָמוֹתַי מִכָּאן אֶתְכֶם". ²⁰ הֵם הִמְשִׁיכוּ בַמַּסָּע מַסְכּוֹת, וְחָנוּ בְּאֶתֶם אֲשֶׁר בִּקְצֵה הַמִּדְבָּר.
²¹ יְהוָה הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם. הוּא הִנָּחָה אוֹתָם בַּיּוֹם בְּעַמּוּד עָנָן, וּבַלַּיְלָה הָאִיר לָהֶם אֶת דֶּרֶכָם בְּעַמּוּד אֵשׁ, כִּדִּי שְׁיִלְכוּ יוֹמָם וְלַיְלָה. ²² הוּא לֹא הִסִּיר אֶת עַמּוּד הָעָנָן בַּיּוֹם וְאֶת עַמּוּד הָאֵשׁ בַּלַּיְלָה מִלִּפְנֵי הָעָם.

¹ ד' יְהוָה דָּבַר אֶל מֹשֶׁה וְאָמַר: ² "אָמַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב וְלַחְנוֹת לִפְנֵי פִי הַחִירָת, בֵּין מִגְדַּל וּבֵין הַיָּם, לִפְנֵי בַעַל צָפֶן. חָנוּ מוּלוֹ עַל יַד הַיָּם.
³ פְּרַעֲהָ יֹאמֵר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 'הֵם מְשׁוֹטְטִים בְּאֶרֶץ לֹלֵא כֹוֵן. הַמִּדְבָּר סָגַר עֲלֵיהֶם'. ⁴ עַל כֵּן אֶקְשֶׁה אֶת לֵב פְּרַעֲהָ וְהוּא יִרְדֹּף אַחֲרֵיהֶם, וְאֲנִי אֶקְבֹּל כְּבוֹד בְּאִמְצָעוֹת פְּרַעֲהָ וְכָל צָבָאוֹ. אֲז יִדְעוּ הַמִּצְרַיִם שֶׁאֲנִי יְהוָה".
וְכָף הֵם עָשׂוּ.

⁵ כַּאֲשֶׁר נֹאמַר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם שֶׁהָעָם בָּרַח, נִהְפָּךְ יַחֲסֵם שֶׁל פְּרַעֲהָ וְעַבְדֵּיו כָּל־פִּי הָעָם וְהֵם אָמְרוּ: "מָה עָשִׂינוּ שֶׁשָּׁלַחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵהַשְּׁעָבוֹד

*18.13 בְּמַעְרָךְ צָבָאִי אוֹלִי בְּמוֹבֵן: מִצִּידִים לְמַלְחָמָה

לנו?"⁶ פְּרַעֲהָ רָתַם אֶת מְרֻכְבֹּתָיו וְלָקַח אֶת אֲנָשָׁיו.⁷ הוּא לָקַח נָשִׁים מֵאוֹת מְרֻכְבֹּת מִבְּחָרוֹת, וְאֶת כָּל מְרֻכְבֹּת מִצְרַיִם, וְעַל כָּלֵן שָׁם מִפְּקָדִים.⁸ אֱלֹהִים הִקְשָׁה אֶת לֵב פְּרַעֲהָ מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וְהוּא רָדַף אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעוֹד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֹצְאוּ מִמִּצְרַיִם בְּטוֹחִים.⁹ הַמִּצְרַיִם רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם עִם כָּל סוּסֵי הַמְּרֻכְבֹּת שֶׁל פְּרַעֲהָ. פָּרְשָׁיו וְחִילָיו הִגִּיעוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאִשֶּׁר אֱלֹהֵי חֲנוּ עַל יַד הַיָּם, בְּפִי הַחִירֹת לִפְנֵי בַעַל צָפֶן.¹⁰ כְּאִשֶּׁר הִתְקַרַּב פְּרַעֲהָ, נָשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם, רָאוּ שֶׁהַמִּצְרַיִם רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם וּפְחָדוֹ מְאוֹד. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צָעְקוּ אֶל יְהוָה.¹¹ אָמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מֹשֶׁה: "הֲאֵם חֲסִרִים קִבְרִים בְּמִצְרַיִם, שֶׁלִּקְחָתָ אוֹתָנוּ לְמוֹת בַּמִּדְבָּר? מָה עֲשִׂיתָ לָנוּ בְּכִךְ שֶׁהוֹצַאתָ אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם?"¹² הֲאֵם לֹא עַל הַדְּבָר הַזֶּה דִּבַּרְנוּ אִתְּךָ בְּמִצְרַיִם כְּאִשֶּׁר אָמְרָנוּ: 'עֲזֹב אוֹתָנוּ כִּדִּי שֶׁנֶּעֱבֹד אֶת הַמִּצְרַיִם, כִּי מוֹטֵב לָנוּ לַעֲבֹד אֶת הַמִּצְרַיִם מֵאִשֶּׁר לְמוֹת בַּמִּדְבָּר?'"¹³ אַז אָמַר מֹשֶׁה אֶל הָעָם: "אֵל תִּפְחָדוּ. עִמְדוּ בְּמִקְוֹמְכֶם וּרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם: כִּי אֶת הַמִּצְרַיִם אֲשֶׁר אַתֶּם רוֹאִים הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹת עוֹד לְעוֹלָם.¹⁴ יְהוָה יִלְחַם עִבּוֹרְכֶם, וְאַתֶּם תִּחְרִישׁוּ."

¹⁵ אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "מִדּוּעַ אַתָּה צוֹעֵק אֵלַי? אָמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִמָּשִׁיךְ בַּמָּסַע.¹⁶ וְאַתָּה, הָרַם אֶת מַטְּךָ וְהִטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וְחָצָה אוֹתוֹ לְשָׁנִים, כִּדִּי שֶׁבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִלְכוּ בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה.¹⁷ וְאַנִּי, הִנֵּה אָנִי עוֹמֵד לְהִקְשׁוֹת אֶת לֵב הַמִּצְרַיִם וְהֵם יִכְנָסוּ אַחֲרֵיהֶם. וְאֶקְבֹּל כְּבוֹד בְּאִמְצָעוֹת פְּרַעֲהָ וּבְאִמְצָעוֹת כָּל חִילוֹ, מְרֻכְבוֹתָיו וּפָרְשָׁיו.¹⁸ אַז יִדְעוּ הַמִּצְרַיִם שֶׁאֲנִי יְהוָה, כְּאִשֶּׁר אֶקְבֹּל כְּבוֹד בְּאִמְצָעוֹת פְּרַעֲהָ, מְרֻכְבוֹתָיו וּפָרְשָׁיו."¹⁹ מִלֶּאֱךָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִלֵּךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל עֵבֶר וְהִלֵּךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. גַּם עִמּוֹד הָעֵנָן עֵבֶר מִלִּפְנֵיהֶם וְנֹצֵב מֵאַחֲרֵיהֶם.²⁰ הוּא נִכְנָס בֵּין מַחְנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל. שָׁם הָעֵנָן הָיָה לְחֹשֶׁךְ, וּפֹה הוּא הָאִיר אֶת הַלַּיְלָה, וְלֹא יָכְלוּ הַמַּחְנוֹת לְהִתְקַרֵּב זֶה לָזֶה כָּל הַלַּיְלָה.²¹ אַז

הָטָה מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם, וַיְהוּה הוֹבִיל אֶת הַיָּם עַל יְדֵי רוּחַ מְזַרְחִית שֶׁנִּשְׁבָּה כָּל הַלַּיְלָה. כֹּף הַפָּךְ אֶת הַיָּם לַיְבֹשָׁה, וְהַמַּיִם נִחְצוּ לַשָּׁנִים.²² אַז נִכְנְסוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַתּוֹךְ הַיָּם בַּיְבֹשָׁה, וְהַמַּיִם הָיוּ לָהֶם לְחֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׂמָאלָם.²³ הַמְצָרִים, כָּל סוּסֵי פְרָעָה, מְרַכְּבוֹתָיו וּפָרָשָׁיו, רָדְפוּ וְנִכְנְסוּ אַחֲרֵיהֶם אֶל תּוֹךְ הַיָּם.²⁴ בְּאַשְׁמֶרֶת הַבֹּקֶר הִשְׁקִיף יְהוָה אֶל מַחֲנֵה הַמְצָרִים מֵעֵמֹד הָאֵשׁ וְהָעָנָן, וַגֵּרַם לְמַהוּמָה בְּמַחֲנֵה הַמְצָרִים.²⁵ הוּא נִתַּק אֶת גַּלְגְּלֵי מְרַכְּבוֹתֵיהֶם וַגֵּרַם לָהֶן לְהִתְנַהֵל בְּכַבְדוֹת. אָמְרוּ הַמְצָרִים:

"הֲבֵה נָנוּס מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי יְהוָה נִלְחַם עִבּוֹרָם בְּמְצָרִים".

²⁶ אַז אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "הָטָה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם כַּדֵּי שְׁהַמַּיִם יָשׁוּבוּ עַל הַמְצָרִים, עַל מְרַכְּבוֹתֵיהֶם וְעַל פָּרָשֵׁיהֶם".²⁷ מֹשֶׁה הָטָה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם. לְפָנוֹת בֹּקֶר שָׁב הַיָּם לְמַצְבוֹ הַקּוֹדֵם, בְּעוֹד הַמְצָרִים נֹסִים אֶל תּוֹכוֹ. אַז הִשְׁלִיךְ יְהוָה אֶת הַמְצָרִים בְּתוֹךְ הַיָּם.²⁸ הַמַּיִם שָׁבוּ וְכָסּוּ אֶת הַמְרַכְּבוֹת וְאֶת הַפָּרָשִׁים שֶׁל כָּל חֵילֵי פְרָעָה שֶׁבָּאוּ אַחֲרֵיהֶם אֶל תּוֹךְ הַיָּם, וְלֹא נִשְׂאָר מֵהֶם אֶפְלוֹ אֶחָד.²⁹ וְאֵלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַיְבֹשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם, כַּאֲשֶׁר הַמַּיִם הָיוּ לָהֶם כְּחֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׂמָאלָם.³⁰ בַּיּוֹם הַהוּא הוֹשִׁיעַ יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד הַמְצָרִים, וַיִּשְׂרָאֵל רָאוּ אֶת הַמְצָרִים מְתִים עַל שִׁפְתַי הַיָּם.³¹ כַּאֲשֶׁר רָאוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה נֶגֶד הַמְצָרִים, יֵרְאוּ הָעַם אֶת יְהוָה, וְהֶאֱמִינוּ בִּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ.

¹⁰ אַז שָׁרוּ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה לַיהוָה וְאָמְרוּ: "אֲשִׁירָה לַיהוָה כִּי הוּא נִשְׁגָּב מְאֹד, סוּס וְרוֹכְבוֹ הִשְׁלִיךְ לַיָּם.² יְהוָה הוּא כּוֹחֵי וַתְּהַלֵּתִי, הוּא הָיָה לִי לִישׁוּעָה. זֶה אֵלַי וְאֲשַׁבַּח אוֹתוֹ, אֶלֶהִי אָבִי וְאֲרוּמָם אוֹתוֹ.³ יְהוָה הוּא לּוֹחֵם, יְהוָה שְׁמוֹ.⁴ אֶת מְרַכְּבוֹת פְּרָעָה וְאֶת חֵילָיו הוּא הִשְׁלִיךְ לַיָּם, מִפְּקֻדָּיו הַמְּבַחְרִים טָבְעוּ בַיָּם סוּף.⁵ תְּהוֹמוֹת כָּסּוּ אוֹתָם, הֵם יָרְדוּ בְּמַצּוֹלוֹת כְּמוֹ אָבִן.⁶ יָד יְמִינְךָ יְהוָה אֲדִירָה בְּכוֹחַ, יָד יְמִינְךָ יְהוָה

נְתַצָּה אוֹיֵב. ⁷ בָּרַב גְּדַלְתָּךְ אֶתְּה הוֹרֵס אֶת הַקְּמִים עֲלֶיךָ, אֶתְּה שׁוֹלֵחַ
בָּהֶם אֶת זַעֲמָךְ, וְהוּא אוֹכֵל אוֹתָם כְּמוֹ הַיּוֹ קֵשׁ. ⁸ בְּנִשְׁיֶפֶת אַפְּךָ נִעְרְמוּ
מִיָּם, נִצְבוּ כְּמוֹ יַד נוֹזְלִים, תְּהוֹמוֹת קִפְאוּ בְּלֵב יָם.

⁹ אָמַר הָאוֹיֵב: 'אֶרְדֹּף, אֲשִׁיג, אֲחַלֵּק שְׁלָל, אֲשַׁבֵּיעַ בָּהֶם אֶת תְּאוֹתַי.
אֲשַׁלֵּף אֶת חֲרָבִי, תִּשְׁמִיד אוֹתָם יְדִי". ¹⁰ אֶתְּה נִשְׁפָּת אֶת רוּחְךָ, וְהַיָּם
כִּסָּה אוֹתָם. הֵם צָלְלוּ כְּמוֹ עוֹפְרֵת בְּמִים אֲדִירִים. ¹¹ מִי כְּמוֹךָ בְּאֵלִים יְהוּה,
מִי כְּמוֹךָ אֲדִיר בְּקִדְשָׁה, רְאוּי לִירְאֵת תְּהִלָּה, עוֹשֶׂה פֶּלֶא. ¹² נָטִית אֶת יַד
יְמִינְךָ וְהָאָרֶץ בָּלְעָה אוֹתָם. ¹³ הַנְּחִית בְּחִסְדְּךָ אֶת הָעָם אֲשֶׁר גָּאַלְתָּ.
הוֹבַלְתָּ אוֹתוֹ בְּעֶזְרְךָ אֶל מְקוֹם קִדְשְׁךָ. ¹⁴ עַמִּים שָׁמְעוּ וְרָעְדוּ, פָּחַד אָחַז
בְּתוֹשָׁבֵי פְּלִשְׁתִּים. ¹⁵ אֲזַ נִבְהָלוּ שְׁלִיטֵי אֲדוֹם, אֶת מִנְהִיגֵי מוֹאָב אָחַז רַעַד,
נִמְסוּ כָּל תּוֹשָׁבֵי כְּנַעַן. ¹⁶ נָפְלוּ עֲלֵיהֶם אֵימָה וּפָחַד. בְּגִלְל הַגְּדֻלָּה שֶׁל
זְרוּעֶךָ הֵם נִדְּמוּ כְּאָבֹן, עַד אֲשֶׁר עָבַר עִמָּךְ יְהוּה, עַד אֲשֶׁר עָבַר הָעָם
אֲשֶׁר קִנִּיתָ. ¹⁷ אֶתְּה תְּבִיא אוֹתָם וְתִטַּע אוֹתָם בְּהַר נַחְלְתְּךָ, הוּא הַמְּקוֹם
אֲשֶׁר הוֹעֲדַת לְשִׁבְתְּ בּוֹ, יְהוּה, הוּא מְקִדֵּשׁ אֲדוֹנֵי אֲשֶׁר כּוֹנְנוּ יְדִיךָ. ¹⁸ יְהוּה
יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד! ¹⁹ כִּי נִכְנַס סוֹס פְּרָעָה, עִם מְרַכְבוֹתָיו וְעִם פְּרָשָׁיו אֶל
תּוֹף הַיָּם, וַיְהוּה הִשִּׁיב עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַיָּם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבָּשָׁה
בְּתוֹף הַיָּם".

²⁰ אֲזַ לְקַחְה מְרִים הַנְּבִיאָה, אַחוֹת אֶהְרֹן, אֶת הַתּוֹף בַּיָּדָה וְכָל הַנְּשִׁים
יֵצְאוּ אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבְמַחֲוֹלוֹת. ²¹ עֲנִתָה לְהֵן מְרִים בְּשִׁיר: "שִׁירוּ לַיהוּה
כִּי הוּא נִשְׁגָּב מְאוֹד, סוֹס וְרוֹכְבוֹ הִשְׁלִיךְ לַיָּם".

²² אֲזַ הוֹבִיל מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיָּם סוֹף, וְהֵם יֵצְאוּ אֶל מִדְּבַר שׁוּר.
הֵם הִלְכוּ שְׁלוֹשָׁה יָמִים בְּמִדְּבַר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם. ²³ כְּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְמַרְה
לֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מִיָּם מְמַרְה, כִּי הֵם הָיוּ מְרִים. לָכֵן הַמְּקוֹם נִקְרָא מְרָה.
²⁴ הִתְלוֹנְנוּ הָאֲנָשִׁים נֹגֵד מֹשֶׁה וְאָמְרוּ: "מָה נִשְׁתָּה?" ²⁵ צָעַק מֹשֶׁה אֶל
יְהוּה, וַיְהוּה הִרְאָה לוֹ עֵץ. הוּא הִשְׁלִיךְ אֶת הָעֵץ אֶל הַמַּיִם, וְהַמַּיִם הִפְּכוּ

מתוקים. שם נתן אלהים לעם חק ומשפט, ושם נסה אותו.²⁶ וכך אמר אל העם: "אם באמת תשמע בקול יהוה אלהיך ואת מה שראוי בעיניו תעשה, אם תקשיב למצוותיו ותשמר את כל חקיו, לא אביא עליך את כל המחלות אשר הבאתי על מצרים, כי אני יהוה רופאך".²⁷ בני ישראל הגיעו לאילם שבה היו שנים עשר מעינות מים, ושבעים עצי תמר. שם חנו ליד המים.

¹ כל עדת בני ישראל יצאו למסע מאילם והגיעו אל מדבר סין, אשר בין אילם ובין סיני. ה'ה זה ביום החמשה עשר של החדש השני מאז יציאתם מארץ מצרים.² כל עדת בני ישראל התלוננו במדבר נגד משה ונגד אהרן.³ אמרו אליהם בני ישראל: "מי יתן והיינו מתים מיד יהוה בארץ מצרים, כאשר ישבנו על יד סיר הבשר ואכלנו לחם לשבע. הרי הוצאתם אותנו אל המדבר הזה כדי להמית את כל הקהל הזה ברעב".⁴ אז אמר יהוה אל משה: "הנה אני עומד להמטיר לכם מזון מן השמים. העם יצא וילקט אותו מדי יום ביומו, וכך אנסה אותו, אם ילך בתורתו או לא.⁵ ביום הששי הם יכינו את אשר יביאו. אך תהיה זו מנה כפולה ממה שהם מלקטים יום יום".

⁶ אמרו משה ואהרן אל כל בני ישראל: "בערב תדעו שיהוה הוציא אתכם מארץ מצרים,⁷ ובבקר תראו את כבוד יהוה, כי יהוה שמע את תלונותיכם נגדו. אבל מי אנחנו אשר תתלוננו נגדנו?"⁸ אמר משה: "יהוה יתן לכם לאכל בשר בערב ולחם בבקר כדי לשבע, כי שמע יהוה את התלונות שלכם אשר אתם מתלוננים נגדו. ומי אנחנו? לא נגדנו תלונותיכם, כי אם נגד יהוה".⁹ אמר משה אל אהרן: "אמר אל כל עדת בני ישראל: 'קרבו לפני יהוה, כי הוא שמע את תלונותיכם'".¹⁰ כאשר דבר אהרן אל כל עדת בני ישראל, הם פנו אל המדבר, והנה כבוד יהוה

נִרְאָה בְּעֵינַי.

¹¹ יהוה דָּבַר אֶל מֹשֶׁה וְאָמַר: ¹² "שָׁמַעְתִּי אֶת תְּלוּנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דַּבֵּר אֲלֵיהֶם וְאָמַר: 'בְּשָׁעוֹת בֵּין הָעֲרָבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר, וּבִבְקָר תִּשְׁבְּעוּ מִלְחָם. אַז תִּדְעוּ שֶׁאֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם". ¹³ וְכֹךְ הָיָה. בְּעָרֵב הוֹפִיעוּ שְׁלוּיִם וְכָסוּ אֶת הַמַּחְנֶה, וּבִבְקָר הָיְתָה שִׁכְבָּה שֶׁל טַל סָבִיב לַמַּחְנֶה. ¹⁴ כֹּאֲשֶׁר נֶעְלְמָה שִׁכְבַּת הַטַּל, נִרְאָתָה עַל פְּנֵי הַמַּדְבָּר שִׁכְבָּה מְחֹסֶפֶסֶת, דָּקָה כְּכַפּוֹר, עַל הָאָרֶץ. ¹⁵ כֹּאֲשֶׁר רָאוּ זֹאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: "מָה זֶה?" כִּי לֹא יָדְעוּ מָה זֶה. אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: "זֶה הַמַּזּוֹן אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה לֶאֱכֹל. ¹⁶ זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: לִקְטוּ מִמֶּנּוּ, כָּל אִישׁ בְּהֵתָאֵם לַכַּמּוֹת שְׂיֵאֱכֹל. קָחוּ כֶּ-2,200 סְנַטִּימֶטְרִים מְעַקְבִּים* לְגִלְגֶּלֶת, כָּל אִישׁ לְפִי מִסֵּפֶר הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּמְצָא בְּאֵהָלוֹ". ¹⁷ וְכֹךְ עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הֵם לִקְטוּ, מִי יוֹתֵר, מִי פָחוֹת. ¹⁸ הֵם מָדְדוּ מָה שֶׁלְקָחוּ לְפִי מֵדַת הָעֵמֶר*. לְמִי שֶׁלְקַח הֶרְבֵּה לֹא נִשְׂאָר עֲדָף, וְלְמִי שֶׁלְקַח מְעַט לֹא הָיָה חֶסֶר. כָּל אִישׁ לִקְטַת לְפִי הַכַּמּוֹת שֶׁהוּא אוֹכֵל. ¹⁹ אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: "שְׁלֹא יִשְׂאִיר אִישׁ מִכֶּם מִן הַמַּזּוֹן עַד הַבֶּקָר". ²⁰ אַךְ הֵם לֹא שָׁמְעוּ לְמֹשֶׁה. הָיוּ אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִשְׂאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד הַבֶּקָר, וְהוּא הִתְמַלֵּא תוֹלְעִים וְהִבְאִישׁ, וּמֹשֶׁה כָּעַס עֲלֵיהֶם. ²¹ הֵם לִקְטוּ אוֹתוֹ מִדֵּי בֶקָר, כָּל אִישׁ לְפִי הַכַּמּוֹת שֶׁהוּא אוֹכֵל, וּבָחַם הַשֶּׁמֶשׁ הוּא נִמְסָה. ²² בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לִקְטוּ כַּמּוֹת כְּפוֹלָה שֶׁל מַזּוֹן, כֶּ-4,400 סְנַטִּימֶטְרִים מְעַקְבִּים* לְאָדָם. כָּל מְנַהִיגֵי הָעַם בָּאוּ וְאָמְרוּ זֹאת לְמֹשֶׁה. ²³ אָמַר לָהֶם: "כֹּךְ אָמַר יְהוָה. מָחָר יוֹם שַׁבָּתוֹן, שַׁבַּת קֹדֶשׁ לַיהוָה. אָפוּ אֶת אֲשֶׁר תֹּאפוּ וּבִשְׁלוּ אֶת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ, וְאֶת כָּל הַנוֹתֵר שֶׁמְרוּ לָכֶם עַד הַבֶּקָר". ²⁴ הֵם הִנִּיחוּ אֶת הַמַּזּוֹן עַד הַבֶּקָר כְּפִי שֶׁצִּוָּה מֹשֶׁה, וְהוּא לֹא הִבְאִישׁ וְלֹא הָיוּ בוֹ תוֹלְעִים. ²⁵ אַז אָמַר מֹשֶׁה: "אֲכָלוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי הַיּוֹם

^{16.16}* כֶּ-2,200 סְנַטִּימֶטְרִים מְעַקְבִּים בַּמְקוֹר: עֵמֶר אֶחָד
^{18.16}* הָעֵמֶר מֵדַת נֶפֶח, כֶּ-2.2 לִיטְרִים אוֹ כֶּ-2,200 ס"מ"ק
^{22.16}* כֶּ-4,400 סְנַטִּימֶטְרִים מְעַקְבִּים בַּמְקוֹר: שְׁנֵי עֵמֶרִים

שַׁבַּת לַיהוָה. הַיּוֹם לֹא תַמְצְאוּ אוֹתוֹ בַשָּׂדֶה. ²⁶ שָׁשָׂה יָמִים תִּלְקְטוּ אוֹתוֹ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, בַּשַּׁבַּת, לֹא יִהְיֶה מִמֶּנּוּ. ²⁷ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ בְּכָל זֹאת כַּמָּה מֵהָאֲנָשִׁים לִלְקֹט, אָבֵל לֹא מִצְאוּ מִזֶּזֶן. ²⁸ אַזְ אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "עַד מָתִי תִסָּרְבוּ לְשָׁמֵר אֶת מִצְוֹתַי וְאֶת חֻקֵּי? ²⁹ רְאוּ, יְהוָה נֹתֵן לָכֶם אֶת הַשַּׁבַּת, עַל כֵּן הוּא נֹתֵן לָכֶם מִזֶּזֶן בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי עֲבוּר יוֹמִים. שָׁבוּ אִישׁ אִישׁ בְּמִקְוֹמוֹ, וְאַל יֵצֵא אִישׁ מִמִּקְוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי." ³⁰ לָכֵן שַׁבַּת הָעַם מִמְּלֹאכְתוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי.

³¹ בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּנְנוּ אֶת הַמִּזְזֶזֶן "מִן". הוּא הָיָה לָבֵן כְּזֶרַע הַכֶּסֶבֶרָה, וְטַעְמוֹ הָיָה כְּטַעַם עוֹגַת דָּבֶשׁ דִּקְהָה. ³² אַזְ אָמַר מֹשֶׁה: "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוִּיתִי יְהוָה: 'קָחוּ מִמֶּנּוּ כֶּ-2,200 סֶנְטִימֶטְרִים מְעַקְבִּים* וְשָׁמְרוּ לְדוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם, כְּדֵי שְׂיִרְאוּ אֶת הַמִּזְזֶזֶן שֶׁבָּו הָאֲכַלְתִּי אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר, כְּאֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם." ³³ אָמַר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן: "קַח צִנְצֻנֹת אַחַת, שִׁים בָּהּ כֶּ-2,200 סֶנְטִימֶטְרִים מְעַקְבִּים שֶׁל מֶן, וְהַנַּח אוֹתוֹ לְפָנַי יְהוָה, כְּדֵי שְׂיִשְׁמַר לְדוֹרוֹת אַחֲרֵיכֶם." ³⁴ אֱהֲרֹן הֵנִיחַ אֶת הַמֶּן לְפָנַי הָעֵדוּת כְּפִי שֶׁצִּוִּיתִי יְהוָה אֶת מֹשֶׁה, כְּדֵי שְׂיִשְׁמַר. ³⁵ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְאֶרֶץ מִישָׁבֶת. הֵם אָכְלוּ אֶת הַמֶּן עַד אֲשֶׁר הִגִּיעוּ אֶל גְּבוּל אֶרֶץ כְּנַעַן. ³⁶ מִדַּת הָעֹמֵר הִיא עֲשִׂירִית הָאִיפָה*.

¹ כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִמְשִׁיכוּ בַּמִּסָּע מִמִּדְבָּר סִין דֶּרֶךְ כַּמָּה תַחֲנוֹת כְּפִי שֶׁצִּוִּיתִי יְהוָה. הֵם חָנּוּ בְּרִפְיִדִים, וְשֵׁם לֹא הָיוּ לָעַם מִיָּמַי לְשִׁתוֹת. ² בְּנֵי הָעַם רָבוּ עִם מֹשֶׁה וְאָמְרוּ: "תָּנוּ לָנוּ מֵיִם כְּדֵי שֶׁנִּשְׁתֶּה." אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: "לָמָּה אַתֶּם רֹבִים אֵתִי? לָמָּה אַתֶּם מְנַסִּים אֶת יְהוָה?" ³ אָבֵל כְּאֲשֶׁר צִמָּא שֵׁם הָעַם לְמֵיִם, הוּא הַתְּלוּנָן נֶגֶד מֹשֶׁה וְאָמַר: "לָמָּה בְּכָלֵל הָעֲלִית אֹתָנוּ

* 32.16 כֶּ-2,200 סֶנְטִימֶטְרִים מְעַקְבִּים בַּמִּקְוֹ: מֵלֵא הָעֹמֵר
* 36.16 הָאִיפָה מִדַּת נֶפֶח, כְּעֲשָׂרִים וְשָׁנַיִם לִיטְרִים

ממצרים? כְּדֵי לְהַרְגֹת אֹתָנוּ, אֶת בְּנֵינוּ וְאֶת הַמִּקְנֵה שְׁלֵנוּ בְּצִמָּא?"⁴ צָעַק מֹשֶׁה אֶל יְהוָה וְאָמַר: "מָה אַעֲשֶׂה עִם הָעָם הַזֶּה? עוֹד מְעַט הֵם יִסְקְלוּ אוֹתִי!"⁵ אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אֹתָם מִזְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל. קַח בְּיָדְךָ אֶת הַמַּטֵּה אֲשֶׁר בּוֹ הִכִּיתָ אֶת הַיַּאֲוֹר, וְלָךְ.⁶ אֲנִי אֶעֱמַד לִפְנֵיךָ עַל הַסֹּלֶעַ בַּחֲרֹב, וְאֹתָהּ תִּכֶּה בַסֹּלֶעַ. יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ מִיָּם, וְהָעָם יִשְׁתַּה". וְכָךְ עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל.⁷ הוּא קָרָא לַמָּקוֹם "מִסָּה וּמְרִיבָה", בְּעֵקֶבֶת הָרִיב שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמִפְּנֵי שֶׁנֶּסְאוּ אֶת יְהוָה וְאָמְרוּ: "הֲאֵם יֵשׁ יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ אוֹ אֵין?"

⁸ אַז בָּא עֲמֶלֶק וְנִלְחַם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִים.⁹ אָמַר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה: "בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וְצֵא לְהִלָּחֵם בְּעֲמֶלֶק. מָחָר אֶתִּיצֵב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה עִם מַטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי".¹⁰ יְהוָה עָשָׂה כְּפִי שֶׁאָמַר לוֹ מֹשֶׁה וְנִלְחַם בְּעֲמֶלֶק, בְּעוֹד מֹשֶׁה, אַהֲרֹן וְחֹזֵר עָלוּ לְרֹאשׁ הַגְּבָעָה.¹¹ וְכָךְ הָיָה. כֹּאֲשֶׁר הָרִים מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ, גָּבַר יִשְׂרָאֵל, וְכֹאֲשֶׁר הוֹרִיד אֶת יָדוֹ גָּבַר עֲמֶלֶק.¹² אַךְ יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה הִתְעִיפוּ. לָכֵן לָקַחוּ אֶבֶן, שָׂמוּ אוֹתָהּ תַּחְתּוֹ וְהוּא יָשָׁב עָלֶיהָ. אַהֲרֹן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְּיָדָיו, זֶה מִצַּד אֶחָד וְזֶה מִצַּד אֶחָד, כִּי שִׁידָיו נוֹתְרוּ יְצִיבוֹת עַד שֶׁקִּיעַת הַשֶּׁמֶשׁ.¹³ יְהוָה הִתִּישׁ אֶת עֲמֶלֶק וְאֶת אֲנָשָׁיו בַּחֲרֹב.¹⁴ אַז אָמַר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה: "כָּתַבְתָּ זֹאת לְזִכְרוֹן בַּסֶּפֶר וְהִשְׁמַע הַיֵּטֵב בְּאָזְנֵי יְהוָה: אֲנִי אֶמְחָה כָּלִיל אֶת זִכְרֵ עֲמֶלֶק מִתַּחַת לַשָּׁמַיִם".¹⁵ מֹשֶׁה בָּנָה מִזְבֵּחַ וְקָרָא לוֹ "יְהוָה נָסִי".¹⁶ הוּא אָמַר: "מִכִּיּוֹן שִׁידָיו מוֹרַמַת עַל כֹּס יְהוָה, יֵשׁ לִיהוָה מִלְחָמָה בְּעֲמֶלֶק, מִדּוֹר לְדוֹר!"